

Ferdig på ei helg

VANSKELIGHETSGRAD:

“Har du en kapp- og gjærsag og en bord-sirkelsag, er det en smal sak å sage opp treet. Men her viser vi at arbeidet også kan løses med en billig sirkelsag.”

FØR DU GÅR I GANG

Materialer til 5 seksjoner à 1 m

73 x 73 mm trykkimpregnert furu:

- 6 stolper (A) à 180 cm

21 x 95 mm terrassebord:

- 15 lekter à 100 cm (B), som du sager av 8 bord à 100 cm

28 x 120 mm terrassebord:

- 2 toppplister (C), cirka 230 og 340 cm

16 x 98 mm kledningsbord:

- 100 lameller (D) à 100 cm, som du sager av 50 bord à 100 cm

Dessuten:

- 20 U-profiler (E) 25 x 25 x 2 mm
- Rustfrie skruer: 3 x 20 mm, 3,5 x 30 mm og 5 x 70 mm
- 10 x 180 mm fransk treskrue med 3 stoppskiver (til feste i vegg)
- Aluminiumsrør med 11 mm hull, 6 cm langt (til feste i vegg)
- Bord til avstiving og gjærekasse

Pris

Ned til cirka 150 kr per meter gjerde

Spesialverktøy

- Billig sirkelsag til cirka 300 kr.
- Jordbor (ca. 65 kr for en dags leie)
- Kapp- og gjærsag (eventuelt)

Lørdag 09:00

Raskt ned i jorden

Jordboret er til stor hjelp når du graver ut til stolpene. Særlig her, hvor stolpene står inne i en belegning.

Når stolper, lekter og toppplister er på plass, fletter du de bløtgjorte lamellene inn mellom dem med hendene. Du presser lamellene opp ved å trække på et vippebrett.

Et solid legjerde

I stedet for å kjøpe en rekke skremmende spinkle ferdigseksjoner av flettverk, kan du selv flette et mye flottere og sterkere legjerde av billige kledningsbord.

Legjerdet i hagen blir akkurat litt for massivt og plankeaktig dersom du bygger det av grove bord – og litt vel spinkelt om du setter det sammen av ferdig flettede seksjoner fra byggvarehuset.

Her tar vi det beste fra de to legjerdene ved å begynne fra bunnen og selv flette gjerdet av smale granbord. Bordene er bløte og smidige etter en natt under vann. Gjerdet blir robust som et plankegjerde, men virker lett og står fint med sine buede linjer – og akkurat så tett at det bryter vinden optimalt. Og skulle en lamell med tiden knekke, kan vi fint skifte den ut. En ødelagt lamell i en ferdigseksjon, betyr at

hele seksjonen må kasseres.

De smale lamellene skaffer vi billig ved å bruke 16 x 98 mm kledningsbord av gran, som vi sager gjennom på langs. Dermed blir meterprisen på lamellene ikke mer enn 4-5 kroner, avhengig av hvor du kjøper materialene. Og en meter gjerde kan med litt flaks koste under 150 kroner.

Bordene er fulle av kvist, men det gir bare et fint, levende gjerde.

Øverst avslutter vi gjerdet med et bredt vannrett bord. Det beskytter endetreet på lamellene, det blir til et fint sted å sette kaffekoppen – og så hjelper det oss attpåtil med å sette opp stolpene riktig.

Legjerde flettet av smale bord

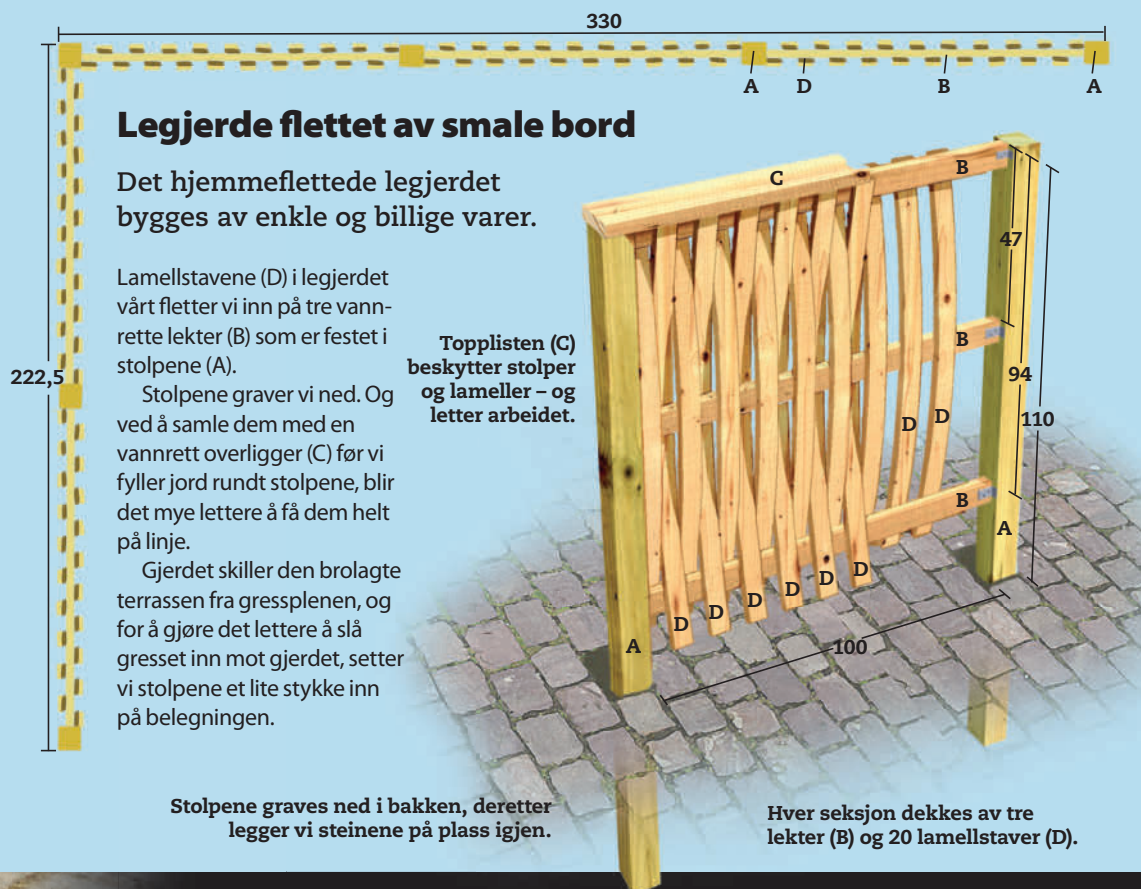
Det hjemmeflettede legjerdet bygges av enkle og billige varer.

Lamellstavene (D) i legjerdet vårt fletter vi inn på tre vannrette lekter (B) som er festet i stolpene (A).

Stolpene graver vi ned. Og ved å samle dem med en vannrett overligger (C) før vi fyller jord rundt stolpene, blir det mye lettere å få dem helt på linje.

Gjerdet skiller den brolagte terrassen fra gressplen, og for å gjøre det lettere å slå gresset inn mot gjerdet, setter vi stolpene et lite stykke inn på belegningen.

Topplisten (C) beskytter stolper og lameller – og letter arbeidet.

Stolpene graves ned i bakken, deretter legger vi steinene på plass igjen.

Hver seksjon dekkes av tre lekter (B) og 20 lamellstaver (D).

Ferdig på ei helg

Lørdag 09:00

System i det monotone arbeidet

Det avgjørende for å få legjerdet ferdig i løpet av ei enkelt helg, er å lage et system i arbeidet som gjentas mange ganger. Altså å sette en avstandskloss en meter

fra sagbladet slik at du ikke må måle opp alle listene, å lage en mal som gjør det enkelt å merke opp lekter, osv.

Lørdag 09:30

“Lamellene må du ha saget opp lørdag, slik at de kan stå fuktig natten over og bli så bløte at de kan flettes på søndag. Dette er helt klart første prioritet – resten rekker du nok.”

Lørdag 15:00

Legg den løse jorden på en plate

Du forenkler arbeidet med stolpene utrolig mye ved å ha noen plater som du kan legge den oppgravde jorden på. Det er mye bedre å skyfle jorden tilbake fra

en plate enn fra gresset eller belegningen. Dessuten blir det mye lettere å rydde opp etter at arbeidet med legjerdet er ferdig.

Lørdag

Sag opp lamellene

Hele jobben begynner litt unormalt med å sage opp en kjempestabel bord på langs. Vi bruker 16 x 98 mm kledningsbord av gran. Siden de vil være vanskelige å flette, og gi et klønete gjerde, sager vi dem i stedet i rette lengder og deretter gjennom på langs.

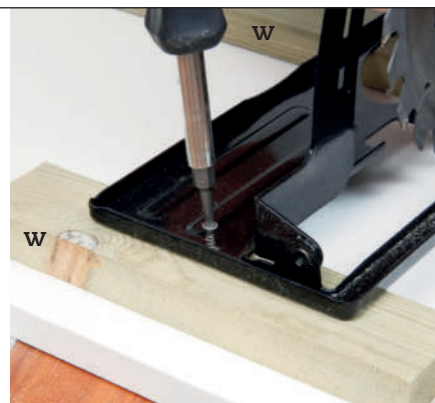
Når dette er gjort, skal de nye 16 x 48 mm lamellene (D) legges i vann over natten. Dermed blir de ganske enkle å flette. Og ettersom noen av dem kan komme til å knekke, lager vi noen ekstra.

Oppsagingen går enklest med en kapp-sag og en dykksag, men med litt oppfinnsomhet klarer vi her de mange kuttene med en vanlig, billig sirkelsag.

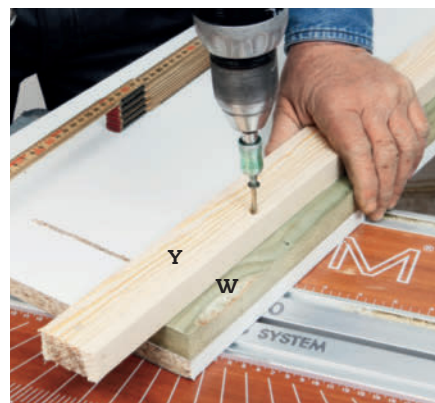
Også lektene (B) skjæres på langs.

2 Nå kan vi sage bordene raskt og presist med et helt vinkelrett kutt ved å legge dem i gjærekassen, inn mot den bakerste listen. For å slippe å måle hver gang, skrur vi fast en kloss (X) 100 cm fra bladet. Lektene sages også nå.

1 Vi fester sagen på en plate for å kunne vippe den opp og ned på samme sted – som en kappsag. Først skrur vi to 21 mm lister (W) på en plate. Så borer vi hull i sagsålen og skrur den på listene slik at bladet står vinkelrett på den bakerste listen.

3 Når alt er saget i lengden, gjør vi om på gjærekassen. Neste trinn er å lage lameller (D) og lekter (B) ved å sage gjennom bordene på langs. Sagen fjernes, og en høvlet list (Y) skrur på listen (W), slik at sagens såle kan kjøre langs den.

Luksus til tverrkutt

Vi har klart oss uten kapp og gjærsagen, men den vil være nyttig til nettopp denne oppgaven. Du sager nesten 70 like lange deler, før du begynner å dele dem på langs. Dette er kappssagens spesialitet.

4 Nå deler vi enkelt og raskt bordene på langs. Den høvlede listen (Y) er på plass, slik at planken deles midt på når den legges inntil listen under (X). For å støtte sagen, skrur vi en list (Z) på platen. De ferdige lamellene legges i vann.

Grav ned stolpene

Det vil ta lang tid å få hver enkelt stolpe (A) til å stå riktig og i lodd hvis du tar dem en etter en. Denne jobben forenkles ved å feste dem til toppbordet (C) straks de er på plass i hullene sine. Deretter justerer vi og fyller jord rundt dem.

Et legjerde trenger ikke frostfri dybde. Det gjør ikke så mye om telen løfter stolpene litt. Derimot er det viktig å gjøre stolpene så stabile at de kan stå imot vinden. Det er en fordel at gjerdet er litt åpent, og det holder derfor å grave stolpene cirka 70 cm ned.

Når vi begynner ved vegg, fester vi stolpen øverst med en fransk treskrue og en rørbitt som avstandsholder.

3 En enkelt stolpe (A) settes på plass og justeres loddrett mens du fyller jord rundt den. Fyll 10 cm jord i hullet av gangen, og komprimer godt med en plankebit før du fortsetter. Hvis jorden er veldig tørr, kan den med fordel vannes litt.

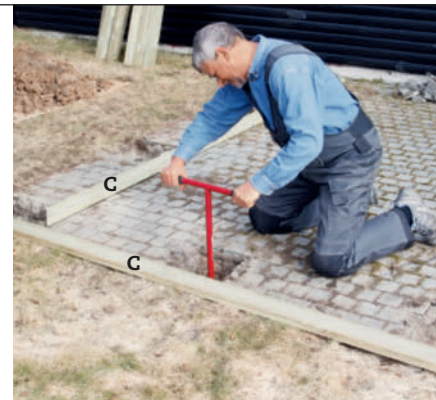
Stolpene må sitte 2,2 cm fra kantene på topplisten.

1 Vi klargjør topplistene (C) som første del av jobben. De to listene sages til i lengden for å kunne møtes i en 45 graders vinkel. På undersiden av listene merker vi hvor stolpene vil treffe slik at vi slipper å måle dette etterpå.

Den avsagde enden av en trykkimpregnert stolpe vendes opp.

4 Nå fester vi hjørnestolpen til hullet og spleiser de to første stolpene med topplisten (C). Listen må legges presist, men vi venter litt med å justere stolpene. I stedet gjør vi det samme med den ytterste stolpen.

2 Deretter graver vi hull til stolpene (A). Topplisten (C) brukes til å måle med. Ved å snu undersiden opp, kan vi se markeringene. Når gjerdet settes litt inn på belegningen, fjerner vi steinene og graver 75 cm ned med et jordbord.

5 De to nye stolpene justeres både i dybden og i lodd. Plasseringen låses med skråstivere som festes med små påler i bakken. Det enkleste er å feste med tvinger, slik at du unngår skruerhull.

6 Vi stikker de siste stolpene i bakken og fester dem til topplistene. Få stolpene i lodd og juster etter de andre stolpene med noen bord. Nå er det lett å fylle opp hullene og stampe underveis uten å slå stolpene skjeve.

I bløt under plast

Når gjerdebordene er saget til i lengden og delt på langs til ferdige lameller (D), må vi gjøre dem så myke at de kan flettes mellom lektene uten å knekke.

Her er den enkleste måten å gjennomfukte lamellene på: Sett dem i store plastsekker, vann godt og dra en ny sekk på fra oversiden. Dermed lukkes de inn i fuktig luft. Dette virker spesielt godt dersom sekkene får stå en stund i sola.

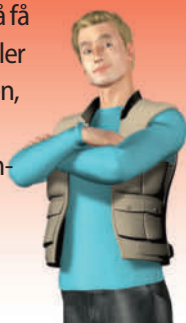

Lørdag 20
Søndag 21

Ferdig på ei helg

Søndag 09:00

“Uansett om du rakk å få opp stolpene lørdag, eller tar dem søndag morgen, blir du nok ferdig med gjerdet. Du slipper nemlig vanskelige detaljer. Bare vær litt forsiktig med lamellene!”

Søndag 10:00

Billige aluminiumsbeslag

Vi lager selv beslagene som holder lektene fast på stolpene.

Først sager vi ut de 3 cm lange bitene av en aluskinne, deretter borer vi hullene i med et 3,5 mm bor. Undersenk med et større bor. Dette går lett, fordi vi har skrudd et par listebiter på en planke som beslagene holdes fast i.

Søndag 15:00

Spikerpistolen skyter tempoet til værs

I denne artikkelen fester vi lektene med skruer. Og jobben går ganske raskt med selvskruende skruer. Men du kan spare enda litt mer tid med en spikerpistol. Den låser lamellene i en hel seksjon fast på noen få minutter. Du kan leie en spikerpistol i et byggvarerhus.

Søndag 17:30

Nå kan gjerdet sprøytes

Vil du gi legjerdet trebeskyttelse, kan du velge mellom pensel og sprøyte. Bruker du pensel, er det best å gjøre det før monteringen. Venter du til gjerdet er ferdig, er det smartest å sprøyte.

Søndag

Flett gjerdet

Når stolpene og topplisten er på plass, fyller vi opp med lameller i hver seksjon.

Vi setter dem på tre vannrette lekter, der de etter tur klemmes på plass fra hver side og danner et flettverk.

Lamellene har ligget natten over og sugd vann. Derfor kan de relativt lett bøyes uten å knekke. Enden av lamellen må presses en del, derfor overlater vi til føttene å presse oppover. Dette gjøres med et lite “vippebrett” av en plankebit, som skrues på en liten klosse. Da kan du trykke lamellen oppover med foten og ha begge hendene fri.

Før vi fester lektene, merker vi hver 5. cm, slik at vi enkelt og raskt kan justere lamellene inn på linje.

1 Vi merker opp til lektene (B) på stolpene (A). Først setter vi en vannrett strek for lektenes overside, henholdsvis 47 cm og 94 cm under topplisten (C). Med en avstandskloss av to 25 mm tykke lister, merker vi av til siden av beslagene (E).

3 Hvert beslag (E) festes med to 3,5 x 30 mm skruer i stolpen. Det øverste beslaget settes midt på lekten – altså litt under streken som markerer lektens overkant. Det nederste i underkant av den nederste lekten.

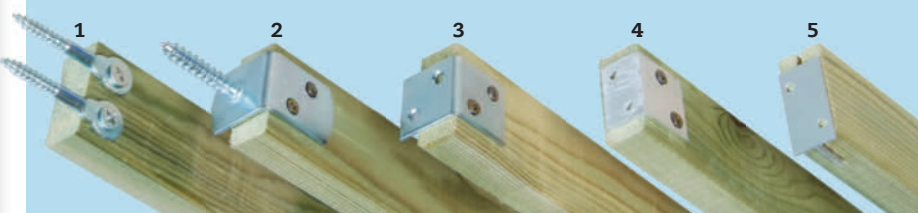
4 Lektene (B) bankes på plass i beslagene, slik at de passer med strekene på stolpen. Da passer de akkurat i beslagene. Vi låser dem fast med en 3 x 20 mm skrue.

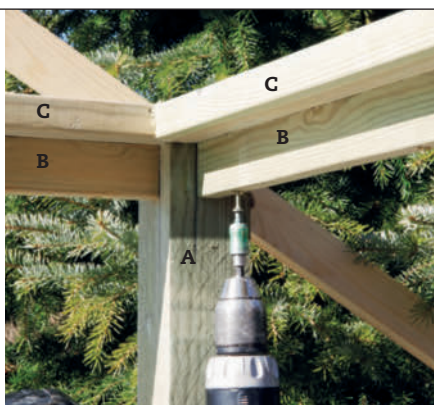
Mange måter å feste lektene på stolpene

I denne artikkelen fester vi lektene med U-formede beslag. Disse har vi skjært ut selv av en 60 cm aluminiumsskinne. Men du har også mange andre muligheter. Her er fem forslag, og felles for dem alle er at du først fester dem i stolpen før du setter på lekten.

1. To øyeskruer
2. Et gjerdebeslag
3. Et vinkelbeslag
4. Alu L-profil 20 x 30 x 2 mm
5. Alu T-profil 20 x 30 x 1,5 mm

T-profilen er det mest elegante, fordi det ikke kan ses i det ferdige gjerdet. Det stikkes inn i et sagspor i enden av lekten og låses med en skrue på tvers. Her er det senket litt slik at du kan se beinet i T-en.

2 Den øverste av de tre lektene (B) settes ikke i beslag, men skrues fast i topplisten (C) fra undersiden med 5 x 70 mm skruer. Forbor med et 5 mm bor til de fire skruene i hver lekt.

En kloss og en lekt fungerer som et effektivt vippebrett.

5 Og så skal gjerdet flettes! En etter en plasseres lamellene på de to nederste lektene. Samtidig som vi drar og dytter, bruker vi foten og vippebrettet til å presse dem rundt den øverste lekten.

6 Lamellene rettes inn etter merkene på lektene – og justeres eventuelt slik at det blir like mye luft mellom dem. De festes oppe og nede med 3,5 x 30 mm skruer – dermed er legjerdet ferdig. For vi lar det stå ubehandlet.

Etter to dagers arbeid venter en rekke sommere med vindskjerming, som øker din glede av terrassen.

Ved hjelp av våre hjemmelagde gjærekasser, klarte den enkle sirkelsagen alle de repeterende kuttene så effektivt at vi ikke savnet dyrt spesialverktøy.